

Pyramidový komplex Džedkarea Isesiho v jižní Sakkáře a jeho výzdobný program

Mohamed Megahed

Abstrakt

Předložená práce si klade za cíl poprvé uceleně publikovat pyramidový komplex panovníka Džedkarea a jeho výzdobný program. Džedkareova vláda byla dosti významná a během ní došlo v egyptském státu k mnoha důležitým změnám. Podle dokladů Džedkare reorganizoval královské zádušní kultu svých předchůdců v Abúsíru a do jeho vlády se datuje většina dochovaných fragmentů papyrů, jež se podařilo objevit v abúsírských pyramidových komplexech. Vedle různých dalších dokladů z období jeho vlády byla v králově pyramidovém komplexu objevena řada nálezů, jež dosud nebyly publikovány. Patří k nim i fragmenty reliéfní výzdoby, a předložená práce tak přispívá k hlubšímu porozumění a interpretaci vývoje královských reliéfů v závěru 5. dynastie.

Práce je rozčleněna do pěti kapitol, z nichž první přináší úvod k tématu a katalogu a předkládá přehled o stavu bádání ohledně výzdoby zádušních komplexů Staré říše. Další část kapitoly objasňuje metody, jež autor práce užil během k dokumentaci fragmentů reliéfů z Džedkareova pyramidového komplexu. Džedkareova vláda v kontextu 5. dynastie je předmětem druhé kapitoly, kde je nejprve prezentován přehled panovníků 5. dynastie a stručná charakteristika jejich vlád. Poté jsou podrobněji představena jména panovníka Džedkarea a doba jeho vlády s ohledem na politické, společenské a náboženské změny, k nimž docházelo v polovině Staré říše. Kapitola se rovněž zabývá královou rodinou a jejími možnými členy, kteří jsou historicky doloženi.

Hlavní těžiště práce tvoří králův pyramidový komplex a jeho výzdobný program. Architektura komplexu je pojednána ve třetí kapitole. V úvodu je předložen přehled o dosavadních archeologických expedicích a poté následuje popis jednotlivých součástí pyramidového komplexu. Kromě informací zveřejněných dříve (zvl. Maragioglio, Rinaldi 1977) byly do této kapitoly zahrnuty i dílčí výsledky současné egyptské archeologické expedice. Tento nový výzkum odhalil některé nepřesnosti v dříve publikovaných plánech, a to zejména uvnitř pyramidy. Tuto novou dokumentaci bylo možné pořídit zatím jen v malé části pyramidového komplexu, neboť úplná dokumentace celé památky vyžaduje mnoho dalších sezón.

Fragmenty reliéfní výzdoby jsou tématem čtvrté kapitoly. V zádušním chrámu bylo od počátku výzkumů až po současnost nalezeno asi 2500 fragmentů reliéfů. Všechny dostupné fragmenty byly vyfotografovány a vektorizovány a byla vytvořena jejich databáze, jež usnadnila nalézt spoje a klasifikovat jednotlivé scény. Jelikož množství fragmentů reliéfů je příliš velké pro jednu doktorskou práci, je zde prezentován jejich výběr. Tyto fragmenty zahrnují různá témata, jež byla kdysi vyobrazena v králově zádušním chrámu a odkazovala na jeho zádušní kult. Jejich klasifikace se řídila prací Andrzeje Ćwieka (2003). Většina fragmentů obsahuje části obvyklých scén, včetně krále ve společnosti bohů, udílení života *ḥnh*, oslavy svátku *sed*, personifikací zádušních statků, atp. Byla však identifikována rovněž některá neobvyklá témata, jako např. scény odkazující na cizí země, či dokonce jedinečné vyobrazení legendy o zrození božského krále, jež nemá dosud ve Staré říši paralelu.

Poslední, pátá kapitola obsahuje shrnutí a diskusi ohledně pyramidového komplexu a jeho výzdobného programu. Zároveň jsou zde představeny další možnosti rozvoje zvoleného tématu a plány autora pro nadcházející období.